

O rodu a erbu Stradů z Rosberga, známých starožitníků
na dvoře Ferdinanda I., Maxmiliána II. a Rudolfa II.

Přestože od narození známého antikváře a milovníka umění 16. století Jakuba de Strada uplynulo více jak 450 roků, lze se právem domnívat, že tento polyhistor a oba jeho potomci i vnuk /Oktavián, Kateřina a Oktavián ml./ si zaslouží, aby byli ještě dnes zmíněni a zároveň podrobně popsán jejich rodinný znak.

Jakub de Strada pocházel z vlášské patricijské rodiny, která byla usazena v Mantově v Benátsku. Narodil se r.1515. Byl to velmi vzdělaný člověk, neboť studoval na dvou italských univerzitách; nejprve v Pavii a později v Bologni, kterou absolvoval. Je znám jako vynikající odborník, znalec starožitností a výtvarného umění. Publikoval v letech 1553 až 1577, především díla numismaticko-historická. Zanechal po sobě několik rukopisů, z nichž některé byly uveřejněny až po jeho smrti /např. v roce 1617, 1623/. Přestože se zabýval historicko-numismatickým bádáním, jeho hlavním úředním zaměstnáním bylo nakupovat a získávat umělecké pozůstatosti, obrazy, sochy a jiné cenné památky, nejprve pro uměnímilovného bavorského vévodu Albrechta a později pro císaře Ferdinanda I. /od r.1556/. Jako "dvorský antikvář" byl jmenován císařem Maxmiliánem II. v roce 1556, kdy se stal správcem uměleckých sbírek a klenotnice. Když nastoupil Rudolf II. v roce 1576 na císařský a český trůn, byl ještě v téže roce povolán do Prahy a stal se známým dvorským antikvářem Rudolfa II., pro něhož získával četná umělecká díla německých, italských a holandských mistrů /např.: A. Dürera aj. ze známé Imhoffské sbírky v Norimberku, která pak byla uložena na Pražském hradě. Je znám jeho překrásný portrét od Tiziana, který je dnes uložen ve vídeňských uměleckých sbírkách. Sám s rodinou bydlel ve Starém městě Pražském, kde v Týnském dvoře /Ungeltu/ vlastnil dům a uchovával svoje překrásné umělecké sbírky, které bohužel později musel z větší částí rozprodat. Zemřel 6. IX. 1588 a byl pochován u sv. Mikuláše v Starém městě Pražském.

Jakub Strada měl syna Oktaviána, svého pozdějšího nástupce, a dceru Kateřinu, která byla proslulou milenkou císaře Rudolfa II., jemuž porodila 6 dětí. Z nich je znám především don Julius César de Austria, známý svojí prostopášností a šílenstvím na krumlovském zámku.

Po otcově smrti nastoupil na jeho místo "dvorního antikváře" Oktavián de Strada, který byl nejen dědicem uměleckých sbírek Stradovských, ale i odborníkem ve výtvarném umění a v historii. Publikoval rovněž několik odborných děl.

V původním rodovém znaku měli Stradové štít napříč rozdělený; svrchní pole bylo zlaté s černou rozkřídlenou orlicí, kdežto dolní bylo černé se čtyřmi červenými kosmými pruhy. Jako klenot byla tatož černá orlice jako ve znaku. Když je císař Rudolf II. povýšil roku 1598 do rytířského stavu, dal jím tento znak: Štít rovněž napříč rozdělený, v jehož horním zlatém poli byla opět černá rozkřídlená orlice. Naproti tomu dolní pole bylo ještě podél rozděleno na dvě stejné části. Pravé dolní pole bylo patrně červené, rozdělené napříč stříbrným břevnem, kdežto levé dolní pole bylo stříbrné a rozdělené třemi modrými kosmými pruhy, jak je naznačeno šrafováním ve znaku vyobrazeném na Oktaviánově podobizně z r.1600. Nad štítem jsou dvě turnajové přilby se zlatými řetězi na krku; na pravé je zlatá královská koruna a z ní se vztyčuje černá rozkřídlená orlice. Na levé přilbě spočívá vévodský klobouk červené

barvy s pěti obloukovitými vrcholy a na středním vrcholu je vztýčený kříž, který je viditelný na spodní části děleného orlího křídla, které vybihá nad tímto kloboukem. Křídlo bylo patrně červené, napříč rozdělené stříbrným břevnem, podobně jako v pravém dolním poli znaku. Přikrývadla střídavých barev jako ve štítu. V. Král z Dobré Vody /Heraldika, str. 279/ uvádí, že při rozmnoženém znaku Rudolfem II., bylo přidáno černo-stříbrno-červené dělené pole ve spodní levé polovině, což neodpovídá skutečnosti a odporuje vyobrazení znaku, jak byl uveden J. Sadelerem v roce 1600.

Ze svého úřadu odešel Oktavián Strada v roce 1607 a od té doby až do své smrti žil jako bohatý soukromník, který často půjčoval různým šlechticům a měšťanům značné peněžní částky, o které se později s některými soudil. Podobně jako Jakub Strada, zanechal i Oktavián po své smrti /zemřel v roce 1615/ několik rukopisů, z nichž některé byly vydány jeho synem Oktaviánem Stradou mladším. Významné je např. dílo obsahující 531 podobizen římských císařů, počínaje Juliem Césarem a konče císařem Matyášem, jejich symbolů a mincí. Tato práce vyšla ve Frankfurtu nad Mohanem v roce 1615 /latinsky/ a v roce 1618 /německy/. K tomuto německému vydání je připojen právě zmíněný portrét od J. Sadelera s rodinným znakem a devizou.

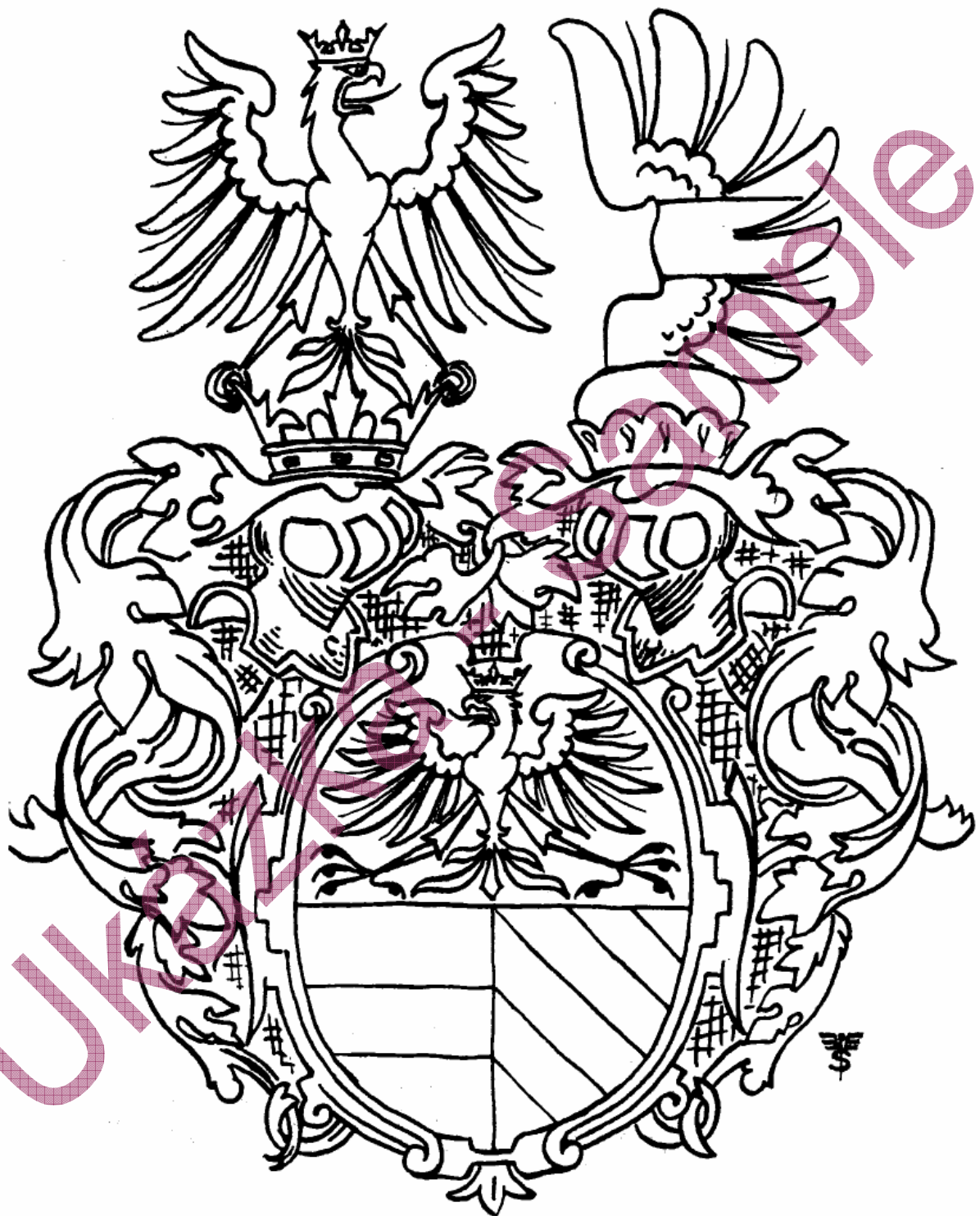
Oktavián Strada de Rosberg ml. byl rovněž pěstitelem numismatiky a historie a stal se důstojným potomkem svého děda a otce. Přestože se nestal otcovým nástupcem v úřadě "dvorského antikváře", pracoval na úpravě rukopisů svých předků /otce a děda/, z nichž některé nechal uveřejnit. S vlastními pracemi vystoupil až v roce 1629, kdy vydal dva spisy historické, rovněž ve Frankfurtu nad Mohanem. O jeho pozdějším životě není známo nic bližšího.

Všichni tři členové šlechtického rodu Stradů z Rosberga měli značný význam pro historii, numismatiku a výtvarné umění, nejen v druhé polovině 16. století, ale i v prvních třech desetiletích 17. století. Lze se právem domnívat, že všichni tři si zaslouží, aby se o nich i jejich znaku napsalo ještě po více jak třech stáletích, neboť zaujímají čestné místo v historii umění a ve společenských vědách, především v numismatice. Všichni tři byli hrdí na to, že jsou měšťany římskými, neboť žádný z nich se neopomněl označovat jako "Civi Romano". Po roce 1629 mizí Stradové zcela z historického jeviště zemí koruny české, takže dodnes nevíme, kdy a kde poslední nám známý Oktavián Strada de Rosberg ml. zemřel. Snad se tak stalo až po roce 1647, neboť z roku 1648 je známo jeho dílo vydané tehdy v Itálii.

Dr. Alois PŘibyl

Literatura :

Josef Svátek : Stradové z Rosberga.
Sborník historický, I, 1, str. 328 - 345. Praha.
Vojtěch Král z Dobré Vody : Heraldika, str. 279 aj.

(3 1)